

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 13. 7. 1957, sp. zn. Cz 369/57

Číslo: 114/1957

Právní věta:

Žila-li zůstavitelka po dobu jednoho roku před smrtí jako člen rodiny ve společné domácnosti manželů, kteří pečovali o společnou domácnost, mají oba manželé po ní dědický nárok podle § 528 obč. zák.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 13.07.1957

Spisová značka: Cz 369/57

Číslo rozhodnutí: 114

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dědic - ze zákona, Projednání dědictví

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Dne 4. května 1956 zemřela Ludmila L., svobodná, pracující v zemědělství, která sice zanechala závěť, avšak tato závěť byla prohlášena za neplatnou. Jako zákonní dědicové přicházeli v úvahu její sourozenci, a to bratři Kašpar a Stanislav L. a sestry Marie Š. Filomena H. a Uršula L. Z těchto Stanislav L. uplatnil dědický nárok podle § 528 v závěru obč. zák., poněvadž prý se zůstavitelkou žil přes 20 let ve společné domácnosti jako člen rodiny a z toho důvodu pečoval o společnou domácnost. Jeho sourozenci dědický nárok uplatněný na tomto základu nepopírali. Jinak dědictví bylo projednáno podle dílu I. zák. č. 139/1947 Sb., při čemž bylo rozhodnuto, že nemovitost zapsaná ve vl. č. 208 kat. úz. T., t. j. domek s kovárnou, není součástí zemědělského podniku.

Státní notářství v Uh. Hradišti usnesením ze dne 28. září 1956 potvrdilo nabytí dědictví sourozencům zůstavitelky, schválilo ve smyslu §§ 76, 335 o. s. ř. dohodu o rozdělení dědictví, podle níž sestra zůstavitelky Marie Š. obdrží nemovitosti zapsané ve vl. č. 208 kat. úz. T., kdežto bratr Stanislav L. převezme jako přejimatel zemědělský podnik zůstavitelky a ustupujícím spoludědicům vyplatí částky v dohodě přesně stanovené.

Antonie L, manželka dědice Stanislava L., uplatnila podáním, došlým na notářství dne 18. října 1956, dědický nárok založený na § 528 obč. zák., ježto i ona žila dlouhá léta ve společné domácnosti se zůstavitelkou a z toho důvodu pečovala o společnou domácnost. Byla to prý právě ona, která o těžce nemocnou zůstavitelku osobně pečovala a poskytovala jí veškeré opatrování. Státní notářství

doručilo i jí své usnesení ze dne 28. září 1956, proti němuž Antonie L. podala stížnost s návrhem na zrušení tohoto usnesení, ježto je další dědičkou. Z téhož důvodu podal stížnost i Stanislav L.

Krajský soud v Uh. Hradišti napadené usnesení potvrdil. Ohledně stížnosti Antonie L. uvedl krajský soud, že stěžovatelka nežila ve společné domácnosti u zůstavitelky, nýbrž spolu s ní žili v domácnosti Stanislava L. Je pravda, že oba manželé L. pečovali o společnou domácnost, každý svým způsobem a v rámci svých možností, avšak o potřeby zůstavitelky stačila péče i jen jedné osoby. Výhodnější dědický nárok podle § 528 obč. zák. uplatnil již Stanislav L. a proto podle názoru krajského soudu nelze rozšiřovat ustanovení § 528 obč. zák. na manželku pokrevního dědice, odvolavšího se na poskytovanou péči, když k tomu bylo již přihlédnuto při dědění jejího manžela. I když tedy o společnou domácnost pečovali oba manželé, přece dědický důvod podle § 528 obč. zák. mohl být založen jen vzhledem k jednomu z nich. Krajský soud ve svém odůvodnění připustil, že stěžovatelka by mohla za opatrování zůstavitelky uplatnit nárok na odměnu vůči všem dědicům, na které přešly i závazky zůstavitelky (§ 514 obč. zák.).

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou ne j vyššího soudu, že uvedeným usnesením krajského soudu v Uh. Hradišti byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Nezanechal-li zůstavitel potomků, nastupuje podle § 528 obč. zák. druhá třída zákonných dědiců, v níž vedle sebe dědí zůstavitelčin manžel, její rodiče a spolužijící členové domácnosti, t. j. osoby, které žily se zůstavitelkou nejméně po dobu jednoho roku před její smrtí ve společné domácnosti jako členové rodiny a které z toho důvodu pečovaly o společnou domácnost nebo byly odkázány výživou na zůstavitele. Antonie L., manželka zůstavitelčina bratra Stanislava L., žila dlouhá léta ve společné domácnosti se zůstavitelkou – nepochybně jako členka rodiny – a o tuto domácnost svým způsobem a v rámci svých možností pečovala, vykonávala dokonce pro potřeby zůstavitelky i obtížné úkony. Krajský soud vylučuje však dědické právo Antonie L. proto, že nárok na výhodnější dědění uplatnil její manžel, jemuž nárok byl také přiznán, že pro potřeby zůstavitelky stačila péče jedné osoby a konečně i proto, že zůstavitelka i stěžovatelka žily v domácnosti Stanislava L.

Především při dnešním pojetí rodiny, péče o ni a o uspokojování jejích potřeb, jak se to podává z ustanovení §§ 15 a 19 zák. o právu rod., nelze vůbec dělat rozdíl mezi manžely, neboť každý svou povinnost vykonává podle svých sil a podle svých výdělečných a majetkových možností; nelze proto říci, že zůstavitelka a Antonie L. žily ve společné domácnosti Stanislava L. To by mohlo připomínat jeho postavení jako hlavy rodiny podle dřívějšího práva, instituce to samozřejmě neznámé našemu novému rodinnému právu. Byla to tedy domácnost manželů L., ve které zůstavitelka dlouhá léta žila, všichni tři žili jako členové této rodiny a z toho důvodu oba manželé stejně, i když každý svým způsobem a podle svých sil a možností, pečovali o společnou domácnost. Pro stanovisko krajského soudu, že není možno použít ustanovení § 528 v závěru obč. zák. pro manželku, jestli už byly jejímu manželovi přiznány dědické nároky podle citovaného zákonného ustanovení, není opory v zákoně, poněvadž každá osoba, u které jsou splněny podmínky § 528 v závěru obč. zák., má tam uvedený dědický nárok. Je nerozhodné, zda jde o manžela a je vůbec bezvýznamné, zda pro zůstavitelku stačila péče jen jedné osoby, poněvadž toto poslední není vůbec podmínkou dědického nároku podle § 528 v závěru obč. zák., totiž přímá péče o osobu zůstavitelky, ale podmínkou je péče o společnou domácnost. Do této péče je zahrnuto případné opatrování osoby zůstavitelky, ať je vykonáváno členem rodiny nebo jinou osobou.

Opačné rozhodnutí krajského soudu porušuje zákon v ustanovení § 528 obč. zák.